

[Hartvig Frisch.]

er det vel nok rigtigst at bemærke — var endnu mere iøjnefaldende, var den væbnede Modstand, der var ydet af Danmark. Det kan ikke siges stærkt nok, og jeg gør det fra denne Talerstol. Jeg ved, at jeg har staaet i en meget strid Kamp i disse Dage, men jeg siger, det er min Opfattelse, at den Indsats, der ved den militære Sabotage er ydet, og hvorved man har vist Verden den Vilje til Modstand, som det danske Folk havde, har haft sin overordentlige Betydning for den Opfattelse, man i Udlandet dannede sig om Danmark; og det i Forbindelse med Respekten om vort Demokrati har bidraget til, at Tilslutningen til vor Optagelse blev givet enstemmigt fra alle Lande. Men dertil kommer som et Argument, der ikke kan forties, og som det glædede mig, at den højtærede Udenrigsminister selv ogsaa understregede, at vi stod i den sjældne Stilling, at vi i vor Gesandt, Henrik Kauffmann, havde en Repræsentant for Danmark, der havde gjort en saadan Indsats, at hans Position i de Kredse i Amerika, som var afgørende, og i de baade engelske og russiske diplomatiske Kredse var saadan, at han mere end nogen anden Person har bidraget til, at de Vanskeligheder, som faktisk forefandtes, blev overvundet. For man maa ikke tro, at det var en let Vej, der gik til vor Optagelse.

Det kan vel ikke være urimeligt, at jeg ogsaa fremhæver de Vanskeligheder, der havde gjort sig gældende efter Argentinas Optagelse, og som havde bragt en Stemning til Veje, som ikke var gunstig for nye Forhandlinger af den Art. Det maa derfor siges, at rent bortset fra Danmarks almindelige Vurdering var der en Nødvendighed for, at der maatte være en Mand, som kunde fjerne de foreliggende Stene fra vor Vej og overvinde Vanskelighederne. Det forekommer mig, at vort Land skylder denne Mand, der nu ogsaa er Minister i vort Kabinet, en overordentlig Tak og Anerkendelse, fordi han i Kraft af sin Naturs sjældne Forening af Ansvar, Mod og Klogskab formaede fra den første Dag, da Danmark blev besat, i den første Henvendelse, han rettede til det amerikanske Folk i Radioen om Aftenen, at indtage en Holdning, der klart viste, han forstod, at efter den Ulykke, der var sket, vort Folk, maatte det være Tanken i hele Danmark at ønske vort Land befriet, og han gav Udtryk for, at der havde været svære Tider før for Danmark, men at der ingen Tvivl var om, at det, der nu skete i Danmark, var en Voldsakt, og at han derfor maatte føle sig som Repræsen-

tant for den frie Vilje, der nu var bundet af Voldsmændene, men som i Hjerterne gjorde sig gældende, til Danmarks Befrielse. Og med Tanke herpaa dels førte han Forhandlingerne om Grønland og dels undertegnede han Deklarationen af De Forenede Nationer Dagen efter, at han i Januar 1942 havde faaet Opfordringen dertil. Dermed havde han placeret Danmark paa en Maade, som gjorde det muligt, at han, den Dag disse Vanskeligheder opstod, med Baggrund i sit personlige Virke kunde gaa til de Mænd, der var de afgørende, og fjerne de Vanskeligheder, som forelaa.

Jeg vil derefter gerne vende mig til selve vor Delegations Deltagelse i Forhandlingerne. Som det ogsaa fremgaar af de Memoranda, vi har afgivet til Folketinget, var det paa Grund af det sene Tidspunkt, vi kom ind, og den overordentlige Talsvæghed, som prægede vor Delegation over for det mægtige saglige Arbejde, som forelaa, kun enkelte Ting, vi kunde komme til at gøre os gældende i ved Overvejelserne. Der var det i ganske særlig Grad et Spørgsmaal, som endnu paa det Tidspunkt var uløst, Spørgsmaalet om Vetoregelen, som ogsaa den højtærede Udenrigsminister har omtalt. Der er af Udenrigsministeren gjort Rede for det specielle i Regelen — det er den, der findes i Artikel 27.

Jeg vil gerne, idet jeg takker for den Tilslutning, Udenrigsministeren gav os tre Delegater til vor Stilling derovre, uddybe en Smule det Syn, vi anlagde paa Vetoregelen. Det var naturligvis et af Strids-spørgsmaalene. Det var paa dette Punkt, en Række af de mindre eller mellemstore Nationer fremførte deres Kritik og ønskede en Ændring og Demokratisering af Pagten, idet de hævdede — og formelt selvfølgelig med Rette —, at en Vetoregel, som gav de 5 Stormagter en saadan Indflydelse, at naar blot een Stormagt nægtede at gaa med til en Ting, kunde Gennemførelsen hindres, maatte være betænkelig fra et rent demokratisk Synspunkt. Det var heroverfor, at vi i vore Overvejelser maatte tage følgende i Betragtning. For det første: stod Valget mellem, om vi ønskede Pagten med Vetoregelen, eller om vi i givet Tilfælde vilde lade det hele falde — for det var upaatvivleligt, at Stormagterne lod sig ikke rukke fra dette ene Punkt —, maatte vi erkende, at selv med denne ønskede vi Pagten fremfor ingen Pagt. Og derfor ræsonnerede vi som saa, at saa vilde det være en tom Demonstration at stemme imod den Regel, som vi vidste var et Kardinalpunkt for de ledende Nationer.